

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ ІМЕНІ П. Л. ШУПІКА
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ, МАРКЕТИНГУ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ У
ПРОТЕЗУВАННІ-ОРТЕЗУВАННІ»**

Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Шифр та назва спеціальності	224 Технології медичної діагностики та лікування
Назва освітньо-професійної програми	«Протезування-ортезування»
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Кафедра	Кафедра реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини
Статус навчальної дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Вибіркова
Форма навчання	Денна

Викладачі

Прізвище, ім'я, по батькові	1.Владимиров Олександр Аркадійович 2.Стеценко Олександр Павлович
Посада	1.Завідувач кафедри реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини 2.Асистент кафедри реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини
Науковий ступінь, вчене звання	1.Доктор медичних наук, професор 2.Інженер-протезист, сертифікований ISPO ортезист-протезист, керівник «Стеценко-центр (Ортотех-Сервіс)

Електронна адреса	1. avladimirov05@gmail.com 2. ortotech_alexs@ukr.net
Телефон	1. +380674660081 2. +380674035671
Посилання на профіль викладача	1. https://orcid.org/0000-0001-5380-3112 2. https://www.stetsenko.center
Консультації	1. Пн. 13.00, Чт. 13.00 2. Пн. 13.00, Чт. 13.00

Загальна інформація про дисципліну

Анотація до дисципліни	Навчальна дисципліна « Основи менеджменту, маркетингу та адміністрування у протезуванні-ортезуванні » формує у здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня знання та практичні навички з менеджменту, маркетингу й адміністрування у сфері протезування-ортезування. Вивчаються принципи управління протезно-ортопедичними підприємствами, організація роботи підрозділів, аналіз ринку послуг, планування ресурсів і забезпечення якості. Отримані компетентності застосовуються у професійній діяльності протезиста-ортезиста в системі реабілітаційної допомоги.
Мета дисципліни	Метою навчальної дисципліни « Основи менеджменту, маркетингу та адміністрування у протезуванні-ортезуванні » є формування у здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня знань і навичок з управління, організації та розвитку діяльності у сфері протезування-ортезування з урахуванням потреб пацієнтів, вимог якості та нормативно-правових актів. Дисципліна спрямована на підготовку майбутніх протезистів-ортезистів до ефективної професійної діяльності у складі мультидисциплінарної реабілітаційної команди з дотриманням вимог якості, безпеки та нормативно-правових актів.
Завдання дисципліни	Завданням навчальної дисципліни « Основи менеджменту, маркетингу та адміністрування у протезуванні-ортезуванні » є формування у здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня знань і навичок з організації та планування діяльності реабілітаційних закладів. Дисципліна спрямована на розвиток умінь професійної взаємодії в мультидисциплінарній реабілітаційній команді та оцінювання якості реабілітаційних послуг.
Пререквізити	Дана навчальна дисципліна базується на знаннях з дисциплін: «Основи організації роботи реабілітаційних закладів», «Протезування та ортезування», «Номенклатура протезно-ортопедичних виробів».
Постреквізити	Навчальна дисципліна є базою для подальшого вивчення дисциплін: «Контроль якості виготовлених протезів та ортезів», клінічних модулів з протезування-ортезування, виробничої та переддипломної практики.

**Компетентності,
формуванню яких
сприяє дисципліна**

Мають відповідати стандарту вищої освіти та ОП

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК03. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК05. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК06. Здатність працювати автономно.

ЗК07. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК08. Здатність здійснювати безпечну діяльність.

ЗК09. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК11. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел..

Фахові компетентності (СК):

СК01. Знання наукової основи предмета, обізнаність у поточних дослідженнях і розробках, а також розуміння зв'язку між наукою та перевіреним досвідом і практичного значення цього.

СК02. Здатність проводити огляд пацієнта/клієнта та визначати його фізичні, функціональні можливості та антропометричні дані, в тому числі у співпраці з іншими учасниками мультидисциплінарної команди

СК03. Здатність обирати та застосовувати відповідні методи протезування-ортезування, які базуються на фундаментальних та доказових технічних процедурах.

СК06. Здатність ініціювати методологічні технічні вдосконалення процесів роботи ортопедичної майстерні, підвищення ефективності роботи обладнання та застосування специфічних інструментів та засобів.

СК07. Здатність керувати практикою та контролювати безпеку фахівців ортопедичної майстерні під час роботи.

СК09. Здатність критично аналізувати, оцінювати та використовувати відповідну інформацію, а також обговорювати нові факти, явища та проблеми з різними цільовими групами, роблячи таким чином внесок у розвиток професії та бізнесу.

СК10. Здатність демонструвати самокритику і здатність до емпатії.

СК11. Здатність визначати власну потребу в додаткових знаннях та безперервно розвивати власні навички.

СК13. Здатність застосовувати фізичні та математичні методи в аналізі, моделюванні функціонування живих організмів.

СК14. Здатність розробляти плани і проекти для забезпечення досягнення поставленої певної мети з урахуванням всіх аспектів вирішуваної проблеми, включно із виробництвом, експлуатацією, технічним обслуговуванням та утилізацією.

	<p>СК 15 Здатність презентувати та обговорювати (усно та письмово) заходи та результати реабілітації, яка включає протезування-ортезування, із зацікавленими сторонами, а також документувати їх відповідно до вимог.</p> <p>СК 16 Здатність ініціювати методологічні технічні вдосконалення процесів роботи ортопедичної майстерні для підвищення ефективності роботи обладнання та застосування специфічних інструментів та засобів.</p> <p>СК 19 Здатність керувати практикою та контролювати безпеку фахівців ортопедичної майстерні під час роботи.</p> <p>СК 20 Здатність надавати послуги з протезування- ортезування, дотримуючись відповідної техніки безпеки та принципів матеріалознавства.</p>
Результати навчання	<p>Відповідно до освітньої програми вивчення навчальної дисципліни «Основи менеджменту, маркетингу та адміністрування у протезуванні-ортезуванні» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):</p> <p>ПРН 1. Знаходити ефективні доказові рішення у клінічних умовах (протезно-ортопедичні підприємства, реабілітаційні центри та заклади охорони здоров'я), реалізуючи їх з метою визначення та забезпечення потреб пацієнта у протезуванні або ортезуванні.</p> <p>ПРН 3. Застосовувати знання та уміння із загальної та професійної підготовки при вирішенні спеціалізованих завдань, а саме: зняття замірів та план виготовлення протезного чи ортезного виробу, виготовлення та корекція протезного або ортезного виробу, взаємодія з пацієнтом та іншими фахівцями для оцінки результатів втручання.</p> <p>ПРН 6. Застосовувати фундаментальні знання щодо рекомендацій з призначення, дизайну протезів чи ортезів на основі анатомії людини, вибору матеріалів, біомеханічних принципів, підгонки, оцінки, налаштування та досягнення конкретних результатів для пацієнта.</p> <p>ПРН 8. Управляти даними та перевіряти гіпотези (включаючи тести між двома або більше групами), визначати похибку вимірювання, надійність та валідність, статистичне значення під час планування, виготовлення та аналізу якості протезного або ортезного виробу.</p> <p>ПРН 9. Знаходити можливість для самоосвіти демонструвати, демонструвати уміння представити і оцінити власний досвід та аналізувати й застосовувати досвід колег, демонструвати здатність обміну досвідом з іншими спеціалістами у сфері реабілітації, яка включає протезування-ортезування.</p> <p>ПРН 11. Розуміти науково-дослідні процеси та вміти виконувати роль протезиста-ортезиста на рівні досліджень.</p> <p>ПРН 16. Координувати, модифікувати і комбінувати різні методи дослідження з метою виконання типових і нетипових професійних завдань.</p> <p>ПРН 17. Вміти якісно проектувати (з використанням необхідних компонентів) та виготовляти протезно-ортезні вироби.</p>
Обсяг дисципліни	<p>Загальний обсяг дисципліни: кредитів ЄКТС 3 (90 годин).</p> <p>Для очної денної форми навчання: аудиторних 36 години (40%), самостійна робота 54 години (60%)</p>

Форма Підсумкового контролю	Залік
Терміни викладання дисципліни	Дисципліна викладається у III семестрі

Програма дисципліни

Назви тем

Код теми	Назва освітнього модулю, теми	Денна форма навчання (кількість годин)					
		Усього	Лекції	семі-нарськ 1	прак-тичні	самос-тійна робот а	індивід робота
Модуль 1. Менеджмент у системі протезно-ортопедичної допомоги							
1.1.	Менеджмент у системі протезно-ортопедичної допомоги	2	-	-	-	2	-
1.2.	Організаційна структура протезно-ортопедичних підприємств	4	2	-	-	2	-
1.3.	Планування діяльності у протезуванні та ортезуванні	6	2	-	-	4	-
1.4.	Управління персоналом у протезно-ортопедичних підрозділах	8	2	-	2	4	-
	МКР№1	2	-	-	2	-	-
Усього кредитів / годин за модулем I		0,7/22	0,2/6	-	0,1/4	0,4/12	-
Модуль 2. Менеджмент у системі протезно-ортопедичної допомоги							
2.1.	Маркетинг протезно-ортопедичних послуг	8	2	-	-	6	-
2.2.	Ринок протезно-ортопедичних	6	2	-	-	4	-

	послуг та аналіз потреб пацієнтів						
2.3.	Просування та формування іміджу протезно-ортопедичного підприємства	4		-	-	4	-
	МКР№2	2	-	-	2	-	-
Усього кредитів / годин за модулем II		0,7/20	0,1/4	-	0,1/2	0,5/14	-
Модуль 3. Адміністрування та документаційне забезпечення							
3.1.	Адміністрування у сфері протезування та ортезування	6	2	-	-	4	-
3.2.	Документаційне забезпечення діяльності протезно-ортопедичних підприємств	8	2	-	2	4	-
3.3.	Фінансово-адміністративні основи діяльності	8	2	-	2	4	-
	МКР№3	2	-	-	2	-	-
Усього кредитів / годин за модулем III		0,8/24	0,2/6	-	0,2/6	0,4/12	-
Модуль 4. Управління якістю, безпека та етика професійної діяльності							
4.1.	Управління якістю протезно-ортопедичних послуг	8	2	-	2	4	-
4.2.	Охорона праці та безпека у протезно-ортопедичних підприємствах	6	-	-	-	6	-
4.3.	Етика та деонтологія у діяльності протезиста-ортезиста	4	-	-	-	4	-
4.4.	Сучасні тенденції розвитку протезно-ортопедичної сфери	4	-	-	2	2	-
	МКР№4	2	-	-	2	-	-
Усього кредитів / годин за модулем IV		0,8/24	0,1/2	-	0,2/6	0,5/16	-
Підсумковий контроль		3/90	0,6/18	-	0,6/18	1,8/54	-

Самостійна робота здобувача освіти

Самостійна робота передбачає виконання індивідуальних проєктів з дотриманням норм академічної доброчесності:

1. Формування бібліографічного списку використаних джерел за ДСТУ за наданою темою (модуль 1);
2. Підготовка анотації дослідження з вказуванням всіх категорій та методів за запропонованою темою (модуль).

Код Теми	Зміст самостійної роботи	Обсяг годин
		денна форма
1.1	<p>Менеджмент у системі протезно-ортопедичної допомоги</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. поняття та функції менеджменту; 2. особливості менеджменту в охороні здоров'я; 3. роль менеджменту у протезуванні та ортезуванні. 	2
1.2	<p>Організаційна структура протезно-ортопедичних підприємств</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. типи організаційних структур; 2. функції структурних підрозділів; 3. управлінські зв'язки та відповідальність. 	2
1.3	<p>Планування діяльності у протезуванні та ортезуванні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. стратегічне, тактичне та оперативне планування; 2. планування ресурсів; 3. показники результативності діяльності. 	4
1.4	<p>Управління персоналом у протезно-ортопедичних підрозділах</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. кадрове забезпечення; 2. мотивація та стимулювання персоналу; 3. оцінювання ефективності роботи персоналу. 	4
2.1	<p>Маркетинг протезно-ортопедичних послуг</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. поняття та функції маркетингу; 2. особливості медичного маркетингу; 3. пацієнтоорієнтований підхід. 	6
2.2	<p>Ринок протезно-ортопедичних послуг та аналіз потреб пацієнтів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. структура ринку; 2. попит і пропозиція; 3. аналіз потреб і очікувань пацієнтів. 	4

2.3	<p>Просування та формування іміджу протезно-ортопедичного підприємства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. інструменти просування послуг; 2. комунікація з пацієнтами; 3. етичні обмеження маркетингової діяльності. 	4
3.1	<p>Адміністрування у сфері протезування та ортезування</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. поняття адміністрування; 2. функції адміністратора; 3. нормативно-правові засади діяльності. 	4
3.2	<p>Документаційне забезпечення діяльності протезно-ортопедичних підприємств</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. види професійної документації; 2. порядок ведення та зберігання; 3. відповідальність за документообіг. 	4
3.3	<p>Фінансово-адміністративні основи діяльності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. планування витрат; 2. облік матеріальних і фінансових ресурсів; 3. контроль фінансової діяльності. 	4
4.1	<p>Управління якістю протезно-ортопедичних послуг</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. поняття якості; 2. стандарти якості; 3. внутрішній контроль якості. 	4
4.2	<p>Охорона праці та безпека у протезно-ортопедичних підприємствах</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. вимоги охорони праці; 2. виробнича безпека; 3. управління професійними ризиками. 	6
4.3	<p>Етика та деонтологія у діяльності протезиста-ортезиста</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. професійна етика; 2. деонтологічні принципи; 3. взаємодія з пацієнтами. 	4
4.4	Сучасні тенденції розвитку протезно-ортопедичної сфери	2

	1. інноваційні підходи до управління; 2. цифровізація протезно-ортопедичної допомоги; 3. перспективи розвитку професії.	
--	---	--

Організація навчання

Навчальні технології та форми і засоби навчання

На лекціях чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага здобувачів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; заохочуються здобувачі до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо.

На практичних заняттях запроваджуються різні навчальні технології: розгорнута бесіда, обговорення проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв'язання проблемних питань; мозковий штурм; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо.

Самостійну роботу здобувача викладач планує разом зі здобувачем, але виконує її здобувачем за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача; зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Перелік питань для підсумкового контролю

Модуль 1

1. Дайте визначення поняттю «менеджмент».
2. Основні функції менеджменту та їх характеристика.
3. Особливості менеджменту в системі охорони здоров'я.
4. Роль менеджменту у протезуванні та ортезуванні.
5. Поняття організаційної структури підприємства.
6. Види організаційних структур протезно-ортопедичних підприємств.
7. Переваги та недоліки різних організаційних структур.
8. Функції структурних підрозділів протезно-ортопедичного підприємства.
9. Поняття планування у менеджменті.
10. Види планування (стратегічне, тактичне, оперативне).
11. Планування ресурсів у протезуванні та ортезуванні.
12. Показники результативності діяльності підприємства.
13. Поняття управління персоналом.

14. Методи мотивації персоналу у протезно-ортопедичних підрозділах.
15. Оцінювання ефективності роботи персоналу.
16. Значення управління персоналом для якості протезно-ортопедичних послуг.

Модуль 2

1. Поняття та сутність маркетингу.
2. Основні функції маркетингу.
3. Особливості маркетингу в сфері медичних та реабілітаційних послуг.
4. Пацієнтоорієнтований підхід у маркетингу протезно-ортопедичних послуг.
5. Поняття ринку протезно-ортопедичних послуг.
6. Структура ринку протезування та ортезування.
7. Попит і пропозиція на протезно-ортопедичні послуги.
8. Основні учасники ринку протезування та ортезування.
9. Поняття аналізу потреб пацієнтів.
10. Методи вивчення потреб і очікувань пацієнтів.
11. Поняття просування послуг у маркетингу.
12. Інструменти просування протезно-ортопедичних послуг.
13. Формування іміджу протезно-ортопедичного підприємства.
14. Етичні обмеження маркетингової діяльності у сфері охорони здоров'я.

Модуль 3

1. Поняття адміністрування у сфері протезування та ортезування.
2. Основні функції адміністратора протезно-ортопедичного підприємства.
3. Нормативно-правові засади адміністративної діяльності.
4. Значення адміністрування для ефективної роботи підприємства.
5. Поняття документального забезпечення діяльності.
6. Види професійної документації у протезуванні та ортезуванні.
7. Вимоги до ведення та зберігання документації.
8. Відповідальність за порушення документообігу.
9. Поняття фінансово-адміністративної діяльності.
10. Планування витрат у протезно-ортопедичних підприємствах.
11. Облік матеріальних та фінансових ресурсів.

12. Контроль фінансової діяльності підприємства.
13. Значення фінансової дисципліни у протезуванні та ортезуванні.
14. Взаємозв'язок адміністрування та якості послуг.

Модуль 4

1. Поняття якості протезно-ортопедичних послуг.
2. Основні складові системи управління якістю.
3. Стандарти якості у протезуванні та ортезуванні.
4. Внутрішній контроль якості на протезно-ортопедичному підприємстві.
5. Показники оцінювання якості протезно-ортопедичних послуг.
6. Поняття охорони праці у протезно-ортопедичних підприємствах.
7. Основні вимоги охорони праці для персоналу.
8. Виробнича безпека та профілактика ризиків.
9. Відповідальність роботодавця за безпечні умови праці.
10. Поняття професійної етики у діяльності протезиста-ортезиста.
11. Деонтологічні принципи роботи з пацієнтами.
12. Права та обов'язки пацієнтів у процесі надання послуг.
13. Етичні аспекти взаємодії з пацієнтами та колегами.
14. Поняття сучасних тенденцій управління у протезуванні.
15. Вплив цифровізації на управління протезно-ортопедичною сферою.
16. Перспективи розвитку менеджменту, маркетингу та адміністрування у протезуванні-ортезуванні.

Методи навчання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
- наочні (презентація, демонстрування; опорних сигналів; опорних конспектів);
- практичні методи (вправи; практичні завдання; спостереження).

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;
- моделювання життєвих ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід;
- навчальної дискусії.

Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти

Нормативна база

1. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»
2. Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я»
3. Постанова КМУ № 1268
4. Наказ МОЗ України № 771
5. Наказ МОЗ України № 752

Менеджмент та адміністрування

1. Бойчук Т. М., Шевченко О. М. *Менеджмент в охороні здоров'я*
2. Куліков Г. Т. *Менеджмент в охороні здоров'я*
3. Жук В. М. *Організація охорони здоров'я*
4. Мартинюк О. А. *Адміністрування в системі охорони здоров'я*

Маркетинг

1. Котлер Ф., Келлер К. *Маркетинг-менеджмент*
2. Балабанова Л. В. *Маркетинг послуг*
3. Гаркавенко С. С. *Маркетинг*
4. Котлер Ф. *Маркетинг у сфері охорони здоров'я*

Професійні та міжнародні джерела

1. ISPO — *Standards of Practice for Prosthetics and Orthotics*

2. WHO — *Rehabilitation in Health Systems*
3. WHO — *Rehabilitation 2030: A Call for Action*

Загальна схема оцінювання

Розмір шкали ЄКТС із навчальної дисципліни для спеціальностей галузі знань 22 Охорона здоров'я дорівнює 200 балам (на підставі листа МОЗ № 0804-47/10395 від 15.04.2014), а мінімальна позитивна оцінка починається зі 111 балів; для спеціальностей інших галузей знань – дорівнює 100 балам, а мінімальна позитивна оцінка починається з 61 балу.

Для занесення балів оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти у відомість обліку успішності та індивідуальний план здобувача вищої освіти використовується таблиця співвідношення між здобутими результатами успішності здобувача та ЄКТС оцінками.

Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі	Сума балів	
		ECTS	Галузь знань 22 Охорона здоров'я
	залік	100 балів	200 балів
A (відмінно)	Зараховано	90 - 100	170 – 200
B (дуже добре)		82 - 89	155 – 169
C (добре)		75 - 81	140 – 154
D (задовільно)		68 - 74	125 – 139
E (достатньо)		61 - 67	111 – 124
FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	Не зараховано	35 - 60	60 – 110
F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням		0 - 34	0 – 59

Політика опанування дисципліни

Здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- 1) виконувати вимоги освітньої програми та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання:
 - не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;

- брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, практичних занять, готувати теоретичний та практичний матеріал, виконувати передбачені курсом вправи та тестові завдання;
- здійснювати самостійну підготовку до занять згідно до затвердженого плану;
- відпрацьовувати пропущені заняття (лекції, практичні, семінарські) у вигляді рефератів, презентацій інших видів робіт згідно з темою заняття під час консультацій викладача за розкладом кафедри не пізніше завершення семестру;
- складати згідно з графіком поточний модульний контроль (ІНДЗ, контрольна робота) з дисципліни;

2) дотримуватись академічної доброчесності:

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилатись на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із Університету.